

ETHICAL RULES IN ENTITY ACCOUNTING: THE BASIS FOR FINANCIAL INTEGRITY AND CREDIBILITY

NORMELE ETICE ÎN CONTABILITATEA ENTITĂȚILOR: BAZA INTEGRITĂȚII ȘI CREDIBILITĂȚII FINANCIARE

ABABII Lavinia, studentă, specialitatea: Contabilitate

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,

www.ase.md

e-mail autor: ababii.lavinia@ase.md

***Abstract:** Over the past ten years, there has been a rise in interest in ethical education and ethics in accounting. But even with the resurgence of interest, there are still some significant issues. Norms, values, principles, and virtues are typically conveyed in a disjointed manner. Furthermore, very few writers address the significance of practical thinking in accounting as well as the function of the accountant's integrity in providing pertinent and accurate information in financial reporting. This article argues the connection between virtues, values, and rules. This offers a sensible method of approaching accounting ethics, where morality and sound judgment are essential. Therefore, ethical education in accounting must encompass ideals (interpreted as moral goods) and virtues, whose development the author believes should be promoted, together with knowledge of appropriate laws and principles and how to apply them correctly.*

***Keywords:** ethics, accounting, accountant, virtues, practical reasoning*

JEL CLASSIFICATION: M40, M41

INTRODUCERE

În societate noastră în cadrul oricărei entități, profesia contabilă este una fundamentală. Pentru o contabilitate și o raportare financiară solidă, pentru o gestionare eficientă a resurselor și pentru servicii de consultanță în domeniul afacerilor și al impozitării, profesia de contabilitate este foarte importantă pentru investitori, creditorii, angajatori și alți membri ai comunității de afaceri, precum și pentru guvern și publicul larg. Osiroma (1988) afirmă că contabilitatea este o profesie crucială [1.2., p. 1375]. Ea este necesară pentru a ajuta la gestionarea abundenței și a belșugului în perioadele de prosperitate, pentru a obține o distribuție prudentă și eficientă a resurselor limitate în perioadele dificile și pentru a menține economia statului în perioadele stabile.

Contabilitatea este o profesie care se bazează în mod clar pe necesitatea de a da dovadă de un înalt simț al responsabilității și al administrării. Aceasta are un interes direct în promovarea imaginii sale publice și poate rămâne în această poziție avantajoasă doar dacă continuă să ofere aceste servicii unice la un nivel care să demonstreze că încrederea tuturor partenerilor de afaceri este bine întemeiată. Din acest motiv, se așteaptă ca fiecare membru al profesiei să aibă un comportament în concordanță cu responsabilitățile sale față de clientul său, față de ceilalți membri ai profesiei și față de publicul larg. Etica profesională contabilă reprezintă liniile directoare morale pe care un contabil le urmează atunci când își îndeplinește sarcinile. Conform lui Smith (1999), etica profesională îi obligă pe profesioniști să respecte un standard de comportament mai ridicat decât legile care guvernează profesia lor. Acest lucru sugerează că, deși principiile contabile guvernează profesia contabilă, moralitatea este cel mai important factor. Potrivit lui Nwagboso (2008), etica profesională contabilă oferă clienților încrederea că expertul contabil dorește să îi servească bine, punând serviciul mai presus de recompensa financiară; de asemenea, aceasta îl ajută pe contabil să determine caracterul adecvat al comportamentului său în relațiile sale profesionale și arată tipul de postură profesională pe care contabilul trebuie să o mențină dacă reușește;

asigurându-se că profesionistul contabil posedă aptitudinile și competențele pe care angajatorii, clienții și publicul le așteaptă de la el, permite organismelor membre și autorităților de reglementare să își îndeplinească responsabilitățile; protejează interesul public și sporește credibilitatea profesiei. În cele din urmă, le oferă clienților încrederea că expertul contabil dorește să îi servească bine, punând serviciile mai presus de recompensa financiară [1.2., p. 1374].

Scopul cercetării constă în examinarea aspectelor teoretice privind definiția și particularitățile metodelor de evaluare a eticii în profesia contabilă, cu accent pe principiile morale ale contabililor în entități, având în vedere impactul lor asupra integrității și credibilității informațiilor financiare și contabile.

Actualitatea temei se explică prin faptul că în cadrul profesiei contabile, etica joacă un rol fundamental în asigurarea integrității, transparenței și încrederii în informațiile financiare și contabile furnizate de către entități.

Metodologia de cercetare s-a bazat pe utilizarea instrumentarului metodologic caracteristic științelor sociale, prin aplicarea următoarelor metode de cercetare: metoda analitică, metoda comparației, metoda sistemică, metoda sintezei, metoda inducției și metoda deducției.

În orice profesie liberală, și cu atât mai mult în domeniul profesiei contabile, prin natura problematicilor ei, în contextul globalizării economiilor naționale, este necesară așezarea acestora pe principii etice fundamentale, menite a asigura cele mai înalte standarde de profesionalism [1.1., p. 13].

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Contabilitatea este un fenomen social care este influențat de inconsecvențele societății și devine o miză pentru diverși actori sociali care încearcă să beneficieze în funcție de propriile interese.

Trebuie luate cele mai bune măsuri de precauție pentru a reduce posibilitatea unor conflicte de interese care ar putea dăuna interesului public și funcției pe care o îndeplinește această categorie profesională, pentru a încuraja un comportament etic în cadrul profesiei. Astfel, este imperativ să se neutralizeze orice amenințare care ar putea discredita profesia.

Termenul "etică" se referă la regulile care guvernează comportamentul moral corect și responsabil. Deși orientările morale nu prescriu întotdeauna o anumită cale de conduită, ele oferă un cadru pentru a vă cântări opțiunile.

Pe de o parte, "etica este știința care studiază principiile morale, originea, natura, esența, dezvoltarea și conținutul lor", în timp ce, pe de altă parte, "etica este ansamblul de reguli, valori și norme morale care reglementează comportamentul indivizilor în societate sau/și determină obligațiile acestora, în general, sau într-un anumit domeniu de acțiune, în special" [1.4., pag. 430]. O comunitate a elaborat legi, norme și principii pentru a sancționa faptele ilegale și pentru a promova bunăstarea. Acestea au fost organizate într-o declarație sistematică și formală cunoscută sub numele de cod de etică. Codul de etică al profesiei contabile stabilește standarde de comportament pentru membrii săi și subliniază valorile fundamentale pe care aceștia trebuie să le susțină pentru a atinge obiectivele comune. Codul recunoaște că obiectivele profesiei contabile sunt de a menține cele mai înalte standarde de profesionalism, de a atinge cele mai bune standarde de performanță posibile și de a satisface nevoile publicului larg. Dezvoltarea continuă a culturii generale și profesionale consolidează discernământul, atribuind contabililor valorile de cunoaștere, competență și conștiință.

Integritatea, ca principiu fundamental, îi absolvă pe toți profesioniștii contabili de obligația de a da dovadă de onestitate și necinste în relațiile lor profesionale și de afaceri. Integritatea presupune, de asemenea, să acționeze într-un mod corect și echitabil și să se abțină de la susținerea unor opinii care pot permite asocierea cu informații sau declarații inexacte sau înșelătoare.

Conceptul de obiectivitate îi eliberează pe toți profesioniștii contabili de obligația de a-și compromite activitatea din cauza erorilor, a conflictelor de interese sau a influenței nejustificate din partea altor persoane din mediul extern. Indiferent de poziția sau de nivelul lor de serviciu, contabilii trebuie să susțină integritatea serviciilor lor profesionale și să mențină obiectivitatea în comportamentul lor profesional.

În continuare sunt prezentate principalele principii ale codului de conduită profesională a contabililor:

1. Integritate
2. Neutralitate și independență
3. Competența și atenția profesională
4. Confidențialitatea profesională
5. Conduita profesională
6. Principii și standarde profesionale

Un contabil ar trebui să fie *imparțial* (neutru) și nu ar trebui să permită ca prejudecățile, părtinirea sau influențele exterioare să îi compromită obiectivitatea atunci când furnizează servicii. Contabilii ar trebui să evite relațiile care ar putea permite altora să îi influențeze pentru a-și menține obiectivitatea.

Concentrat pe clienți. Un contabil bun este expert nu doar în cifre, el înțelege industria, sectorul și clientul amănunțit. Înțelegând cerințele unei afaceri va putea oferi cele mai bune sfaturi pentru a fideliza clienții, iar recomandările pozitive nu se vor lăsa mult așteptate.

Etică puternică. În afară de etica muncii, un puternic sentiment de integritate este o trăsătură primordială care sporește încrederea în munca unui contabil. Un bun specialist va asigura păstrarea informațiilor confidențiale iar numerele cu care lucrează trebuie să fie corecte și exacte.

Cele cinci aspecte ale percepției sunt următoarele: a) competența (nivelul de expertiză tehnică atribuibil surselor); b) obiectivitatea; c) acuratețea (recunoașterea și reprezentarea adecvată); d) coerența; e) credibilitatea (percepția "bunei voințe" în compunerea informației) [1.1., pag. 19].

Profesionistul contabil trebuie să își asume responsabilitatea pentru securitatea datelor colectate și să se asigure că subordonații săi respectă principiul confidențialității [1.5., pag 21]. Contabilii ar trebui să fie conștienți de confidențialitatea oricăror informații pe care le pot obține în timpul prestării de servicii profesionale. De asemenea, aceștia ar trebui să se abțină de la utilizarea sau divulgarea acestor informații sensibile fără consimțământul expres al angajatorului lor, cu excepția cazului în care acest lucru este permis de lege sau de standardele profesionale.

Contabilitatea are unele limitări inerente, deoarece în contabilitate nu este necesar să se înregistreze toate evenimentele economice pentru a obține o balanță de verificare echilibrată și, în plus, contabilitatea implică un grad semnificativ de aprecieri și estimări subiective și discreționare etc., ceea ce le poate oferi contabililor posibilitatea de a manipula cifrele financiare pentru a-și maximiza propriul interes în detrimentul investitorului.

Contabilii pot fi convinși să manevreze cifrele contabile în situația în care este evidentă o documentație deficitară în ceea ce privește cheltuielile și valoarea activelor. Această manipulare poate implica constituirea unor cifre care pot sau nu să reflecte bine cifra reală. Deși o astfel de forță poate apărea de la nivelul superior al conducerii, acest exercițiu nu este doar lipsit de etică, ci și o înșelăciune pură. O societate își poate umfla cifra profitului pentru a atrage atenția investitorului sau își poate devaloriza pasivele pentru a spori încrederea investitorilor în entitate.

Perspectiva contabilității "bazate pe reguli" permite autorului să facă o contabilizare a elementelor în așa fel încât situațiile financiare să pară mai profitabile în ochii oamenilor decât sunt de fapt în practică. De exemplu, compania își poate oferi reciproc publicitate gratuită în cadrul unui acord de "schimb", dar să o considere drept vânzări pentru a face vânzările mai profitabile decât sunt în realitate. Acest lucru nu îl deranjează pe auditor, deoarece asigură o imagine fidelă și corectă a stării de fapt a societății în conformitate cu normele contabile, dar poate să nu fie de fapt fidelă și corectă în practică pentru utilizatorii informațiilor contabile.

Multe companii gigantice precum Motorola, IBM și Nike folosesc sisteme complexe pentru a controla și evalua performanța managerilor. Acestea alocă resurse substanțiale pentru a monitoriza și a măsura eficient performanța angajaților. Din păcate, aceste sisteme sofisticate și măsuri de control creează în mod inconștient stimulente pentru ca managerii să se complacă în comportamente neetice.

De exemplu, companiile stabilesc bugete pentru a oferi direcții managerilor. Întrucât acesta este un instrument de evaluare eficient, unii manageri încearcă să se implice în jocul bugetar prin subminarea performanțelor prestabilite, astfel încât să le fie mai ușor să își atingă obiectivul de performanță. Dimpotrivă, în cazul în care bugetul este stabilit la un nivel inaccesibil, managerii se implică uneori în acțiuni lipsite de etică pentru a-și atinge obiectivul de performanță în vederea primirii unei compensații mai mari sau chiar, în unele cazuri, pentru a-și salva locul de muncă. De exemplu, în ultimii ani, producătorul de aeronave Boeing a fost înghițit de o serie de scandaluri financiare, inclusiv acuzații de suprafacturare, spionaj corporativ și conflicte de interese ilegale. Unii angajați de lungă durată ai Boeing au cenzurat deteriorarea eticii în domeniul corporativ care a avut loc după ce Boeing a fuzionat cu McDonnell Douglas. Aceștia au sugerat că criteriile de evaluare implementate după ce a avut loc fuziunea pentru a monitoriza și evalua performanța angajaților i-au obligat pe aceștia să creadă că trebuie să reușească indiferent de cum.

Transparența, integritatea, deschiderea, încrederea, onestitatea și responsabilitatea sunt esențiale și omniprezente pentru implementarea unei bune guvernante corporative într-un context organizațional. Se poate spune cu adevărat că etica este un ingredient esențial pentru guvernanta corporativă și va continua să servească drept model de succes în secolul XXI [1.6., pag. 276]. Eșecul unei bune guvernante corporative și lipsa eticii reprezintă o amenințare reală pentru viitorul fiecărei companii.

CONCLUZII

În concluzie, profesia de contabil nu se rezumă doar la calcularea cifrelor, ci și la menținerea integrității și fiabilității informațiilor financiare. Considerentele etice sunt primordiale pentru a se asigura că practicile contabile mențin transparența, onestitatea și responsabilitatea. Contabililor li se încredințează responsabilitatea de a proteja interesele clienților, angajatorilor și publicului larg prin respectarea standardelor etice. În plus, în domeniul entităților corporative, unde transparența financiară este indispensabilă, comportamentul etic devine și mai important. Practicile contabile etice asigură faptul că informațiile financiare reflectă cu exactitate sănătatea financiară a organizațiilor, permițând părților interesate să ia decizii în cunoștință de cauză. Acest lucru favorizează încrederea în integritatea raportării financiare și contribuie la stabilitatea și încrederea generală în economie.

În esență, importanța eticii în contabilitate nu poate fi supraestimată. Aceasta servește drept fundație pe care se construiesc încrederea, credibilitatea și profesionalismul în profesia contabilă. Respectarea principiilor etice nu este doar o obligație morală, ci este esențială pentru susținerea integrității piețelor financiare și pentru promovarea încrederii publicului în sistemele economice din întreaga lume.

BIBLIOGRAFIE:

1. HOPE Osayatin Aifuwa; KEME Embele; MUSA Saidu - „*Ethical Accounting Practices and Financial Reporting Quality*”, Decembrie 2019, pag. 1-29, EPRA Journal of Multidisciplinary Research
2. CLETUS Akenbor – „*Ethics of Accounting Profession in Nigeria*”, August 2014, pag. 1374-1382, Journal of Business and Economics
3. ARMSTRONG M.B.; KETZ J.E.; OWSEN D. – „*Ethics education in accounting: Moving toward ethical motivation and ethical behavior*”, Martie 2003, pag. 1-16, Journal of Accounting Education Volume 21
4. FULOP Melinda Timea; AVORNICULUI Mihai-Constantin; VILMOS Szabolcs – „*The role of the accounting profession ethics code*”, 2016, pag. 429-432, Management Intercultural
5. IBTIHAL A. Abed; NAZIMAH Hussin; MOSTAFA A. Ali; HOSSAM Haddad; MAHA Shehadeh; and ELINA F. Hasan – „*Creative Accounting Determinants and Financial Reporting Quality: Systematic Literature Review*”, Februarie 2022, pag. 1-38, Jurnalul de inovare deschisă
6. RICHARDS Linda; SATAVA David; CALDWELL Cam – „*Ethics and the Auditing Culture: Rethinking the Foundation of Accounting and Auditing*”, 2006, pag. 272-284, Journal of Business Ethics

Coordonator științific: dr. conf. univ HAREA Ruslan

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61

Telefon: + 373 794 33 222

e-mail: harea.ruslan@ase.md